

Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego dla Profesora Leszka Garlickiego

W dn. 20 marca 2017 r. Senat Uniwersytetu Gdańskiego podjął uchwałę o nadaniu Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego „za doktrynalny i orzeczniczy wkład w kształtowanie państwa prawnego, zwłaszcza ochronę praw człowieka oraz instytucji demokratycznych w Polsce i Europie”. Ceremonia promocji – nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego Profesorowi Lechowi Garlickiemu – odbyła się na uroczystym posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Gdańskiego, z udziałem Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, a także zaproszonych gości, w dn. 22 czerwca 2017 r. w Auli Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego (Kampus Oliwa).

Inspiratorem uhonorowania Profesora Lecha Garlickiego zaszczytnym tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego był prof. Andrzej Szmyt z Katedry Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych. Pełne poparcie idei ze strony Konwentu Godności Honorowych Uniwersytetu Gdańskiego umożliwiło dalszą procedurę w postaci powołania wydziałowej komisji (A. Szmyt – przewodniczący, J. Ciechanowicz-McLean i J. Warylewski – członkowie) i recenzentów (Z. Witkowski – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, J. Trzciniński – Uniwersytet Warszawski, J. Zajadło – Uniwersytet Gdański). Z opinii nadesłanych przez recenzentów wynikało ponad wszelką wątpliwość, że wniosek o nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego jest w pełni uzasadniony. Na tej podstawie Rada Wydziału podjęła uchwałę o wystąpieniu do Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z wnioskiem o nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa.

Na uroczystym posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Gdańskiego w dn. 22 czerwca 2017 r. rektor Uniwersytetu Gdańskiego dr hab. Jerzy Gwizdała, prof. UG podkreślił, że w osobie Profesora Lecha Garlickiego uniwersytet przyjmuje w poczet swych doktorów honoris causa uczonego z grona najznamienitszych prawników, szczególnie zasłużonego w sferze nauki prawa konstytucyjnego i praktyki konstytucyjnej, o osiągnięciach godnych najwyższego uznania, w tym pełniącego przez dwadzieścia lat odpowiedzialne i zaszczytne godności sędziego Trybunału Konstytucyjnego w Polsce oraz sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Podkreślił także, że Profesor Lech Garlicki „wpisuje się” w obie znaczące dewizy – dewizę Uniwersytetu Gdańskiego „*in mari via tua*” („w morzu droga twoja”) oraz historyczną dewizę Gdańska „*nec temere nec timide*” („ani zuchwale, ani bojaźliwie”). Uniwersytecka dewiza ma tu znaczenie symboliczne – oznacza rozwój, otwartość, poczucie wolności, wyznaczanie nowych horyzontów i zdobywanie nowych doświadczeń. Profesor Lech Garlicki owładnięty takim duchem stał się ambasadorem nauki prawa konstytucyjnego, znanym szeroko w świecie i mającym unikalną pozycję w międzynarodowej nauce prawa konstytucyjnego. Historyczna dewiza Gdańska oznacza zaś poszukiwanie przez Profesora Lecha Garlickiego złotego środka, rozumianego jako synonim cnoty umiarkowania i unikania skrajnych stanowisk o charakterze konfliktogennym. Tkwi w tym racjonalność i zrozumienie koniecznych związków prawa z polityką bez oportunistów, ale z poszanowaniem idei demokratycznego państwa prawa. Filozofia gdańskiej dewizy zakorzeniona jest głęboko w historii i kulturze miasta, wiążąc się z godnością człowieka oraz budową społeczeństwa obywatelskiego i państwa prawa. Rektor podkreślił, że doktorat honorowy Profesora Lecha Garlickiego jest afirmacją postawy rozważnego i odważnego poszanowania podstawowych praw i wartości.

Po przemówieniu rektora Uniwersytetu Gdańskiego prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Piotr Stepnowski odczytał treść uchwały Senatu o nadaniu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego Profesorowi Lechowi Garlickiemu.

Po wystąpieniach rektorskich laudację promotorską wygłosił prof. Andrzej Szmyt. Podkreślił, że Profesor Lech Garlicki przynależy

do prawniczego Olimpu – jest znamienitym uczonym w nauce prawa konstytucyjnego, a równocześnie uosabia najwyższe godności sędziowskiej praktyki prawniczej, przy czym znamienite predyspozycje intelektualne i kompetencje badawcze połączone z szerokim zakresem obszarów badawczych oraz umiejętnością łączenia teorii i praktyki zapewniły Profesorowi Lechowi Garlickiemu międzynarodową renomę. Podkreślił też, że umiejętność i precyzja analizy sprawiają, iż dorobek naukowy Profesora Lecha Garlickiego zawsze staje się punktem odniesienia w rozwoju nauki prawa konstytucyjnego. Jak zauważył, wnikliwości intelektualnej analiz towarzyszy podejmowanie problemów trudnych i kontrowersyjnych, także aktualnych. Zwrócił także uwagę, że Profesor Lech Garlicki pożytkował swój dorobek naukowy także jako sędzia Trybunału Konstytucyjnego i sędzia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, później zaś orzecznictwo stanowiło tworzywo dla dalszej pracy naukowej i dydaktycznej. Przeplatanie się działalności badawczej i orzeczniczej dało tu rezultaty ceniowane w nauce prawa i praktyce prawniczej.

Laudator scharakteryzował następnie kilka głównych nurtów dorobku naukowego Profesora Lecha Garlickiego, takich jak: 1) pozycja i ustrój władzy sądowniczej, zwłaszcza sądów konstytucyjnych, 2) międzynarodowa ochrona praw człowieka, zwłaszcza w orzecznictwie trybunału strasburskiego, 3) prawo parlamentarne, 4) teoria konstytucji. Podkreślił też rolę Profesora Lecha Garlickiego w Polskim Towarzystwie Prawa Konstytucyjnego i Międzynarodowym Stowarzyszeniu Prawa Konstytucyjnego, a także znaczenie współpracy z gdańskim ośrodkiem prawa konstytucyjnego.

Kolejnym punktem ceremonii było odczytanie po łacinie treści dyplomu przez prodziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego dr. hab. Piotra Uziębło, prof. UG. Po odczytaniu dyplomu rektor Uniwersytetu Gdańskiego dokonał najważniejszego aktu – uderzając berłem w lewe ramię Profesora Lecha Garlickiego, wygłosił łacińską formułę promocji: „*Illustrissime Domine, Professor Lechum Garlicki, titulum, honores, iura et privilegia omnia doctoris causa Universitatis Gedanensis in te sollemniter confero*” („Szanowny Panie Profesorze Lechu Garlicki, uroczyste nadaję Panu tytuł, wszelkie godności, prawa i przywileje doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego”). Uroczystym

dopełnieniem było wykonanie „Gaudeamus igitur” przez chór Uniwersytetu Gdańskiego.

Po akcie uroczystej promocji Profesor Lech Garlicki – już jako doktor honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego – wygłosił wykład doktorski pt. „O powołaniu naszych czasów do uchwalania Konstytucji”. Punktem wyjścia było nawiązanie do pojęcia tzw. momentu konstytucyjnego, otwierającego się w sytuacjach przeobrażeń systemowych, i rysującego się szerokiego konsensusu społecznego wokół ich kierunku i prawnego zakotwiczenia, a następnie rysującego się w praktyce ostatniego okresu coraz większego stopnia nihilizmu konstytucyjnego. Wykład podjął następnie kwestie dotyczące przesłanek podjęcia prac nad nową konstytucją, dopuszczalnego zakresu i treści nowych unormowań, a wreszcie i proceduralnych ram jej uchwalania. W każdym z tych trzech wymiarów Doktor honoris causa dostrzegł dość wyraźne elementy uzasadniające sceptycyzm. Każdy jednak z wymienionych wymiarów poddany został szczegółowej analizie uwzględniającej jego węzłowe zagadnienia prawne i praktyki politycznej. Nie pominięto przy tym kontekstu dzisiejszej sytuacji, gdy swoboda działania parlamentu (sterujących nim ugrupowań politycznych) wykracza poza ramy obowiązującej konstytucji, obecny status Trybunału Konstytucyjnego może bowiem utrudnić mu pełnienie roli niezależnego arbitra w prawnych sporach ujawniających się w toku przygotowywania i uchwalania konstytucji. Ostatecznie zdaniem Doktora honoris causa:

[...] problem sprowadza się więc do pytania, czy – i w jakim stopniu – twórcom przyszłej konstytucji można przyznać kredyt zaufania, że – w wymiarze intelektualnym – będą w stanie stworzyć dokument godny aspiracjom Polski XXI wieku, a – w wymiarze politycznym – nie zdegradują prac konstytucyjnych do awantury międzypartyjnej dającej świadectwo nihilizmu konstytucyjnego i braku troski o dobro wspólne.

Po wykładzie doktorskim prof. Marek Zubik złożył gratulacje Doktorowi honoris causa w imieniu Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk; następnie odczytano listy gratulacyjne od prof. Marka Safjana (sędziego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z Luksemburga) i prof. Krzysztofa Skotnickiego (w imieniu Polskiego Towarzystwa Prawa

Konstytucyjnego), a także długą listę rektorów, dziekanów, kierowników i profesorów z katedr prawa konstytucyjnego, którzy nadesłali gratulacje dla Doktora honoris causa.

Uroczystości uświetnił minikoncert Akademickiego Chóru Uniwersytetu Gdańskiego.

Agnieszka Gajda – dr, Katedra Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Gdańskiego

Anna Rytel-Warzocha – dr, Katedra Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Gdańskiego